
NEW EDITION

Uncertainty and Data Quality in Exposure Assessment (Part 1: Guidance Document on Characterizing and Communicating Uncertainty in Exposure Assessment; Part 2: Hallmarks of Data Quality in Chemical Exposure Assessment). Nesigurnost i kvaliteta podataka u procjeni izloženosti. Geneva: World Health Organization 2008. (International Programme on Chemical Safety – IPCS. IPCS harmonization project document; no. 6) XIII + 158 str. (engleski jezik) ISBN 978 92 4 156376 5; Cijena 40 US\$ (za zemlje u razvoju 28 US\$)

Harmonization Project Documents serija su publikacija koje se objavljuju u sklopu International Programme on Chemical Safety (IPCS). Svaki dokument priprema odbor međunarodnih stručnjaka (navedenih u popratnom popisu), a prije objavljivanja on prolazi kroz intenzivnu recenziju i javnu debatu. Cilj ove serije dokumenata je na svjetskoj razini unaprijediti procjenu rizika od kemikalija provedbom općih principa i pristupa.

Svrha ove dvodijelne monografije je unaprijediti kvalitetu informacija dostupnih donositeljima odluka u procesu procjene rizika od različitih kemikalija, primjerice industrijskih kemikalija, pesticida, aditiva u hrani i dr. Prvi dio publikacije navodi deset načela

za karakteriziranje i ocjenu nesigurnosti u procjeni izloženosti. Opisuje stupnjeviti pristup u ocjeni nesigurnosti primjenom kvalitativnih i kvantitativnih metoda. Navodi različite izvore nesigurnosti u procjeni, u glavnim crtama daje preporuke za odabir najboljeg pristupa analizi nesigurnosti s obzirom na cilj te potrebe za informacijama donosiocima odluka. Nadalje, pruža smjernice za karakterizaciju nesigurnosti prilikom procjene rizika i za proces donošenja odluka uz ilustrativne primjere na osnovi izloženosti okoliša i procjena rizika pojedinih slučajeva. Prvi dio publikacije završava rječnikom pojmova i dvama dodacima u kojima se raspravlja o kvalitativnoj i kvantitativnoj analizi nesigurnosti. Drugi dio publikacije obrađuje kvalitetu podataka koji se rabe u procjeni izloženosti i određuje četiri osnovna obilježja (oznake) vezana uz kvalitetu podataka: prihvatljivost, preciznost, integritet i primjerenost. Te oznake osiguravaju zajednički rječnik i čine skup kvalitativnih kriterija za uporabu u izradi, evaluaciji i primjeni procjena izloženosti kao potpore u donošenju odluka. Na kraju svakog dijela monografije dani su zaključci te popis citirane literature. Publikacija je namijenjena ponajprije procjeniteljima izloženosti, procjeniteljima rizika i predstavnicima vlasti koji donose odluke.

Marin Mladinić

ANNOUNCEMENTS

EXPOSURE ASSESSMENT I: CHEMICAL EXPOSURE ASSESSMENT ANALYSIS AND MODELLING

Umeå, Švedska, 16. - 20. studenoga 2009.

Tečaj će se održati na Sveučilištu Umeå, a zajednički ga organiziraju RA-COURSES, Europska Unija (Marie Curie Actions) koja projekt i financira, "Postgraduate programme in Environmental Factors and Health" Karolinska Instituta te CASCADE Network of Excellence.

Svrha tečaja je uvod u problematiku procjene rizika izloženosti s posebnim naglaskom na kemijske analize i tehnike modeliranja. Glavne teme tečaja su onečišćivači okoliša, analitička kemija te strategije uzorkovanja, modeliranja i interpretacije rezultata. Kao dio protokola procjene rizika posebno će se razmatrati i kvalitativne analize. Program tečaja uključit će predavanja, demonstracije kemijskih analiza i grupne rasprave.

Tečaj je namijenjen studentima poslijediplomskih studija, post-doktorandima, znanstvenicima i ostalom stručnom osoblju. RA-COURSES nudi mogućnost stipendiranja, a krajnji rok za prijavu na tečaj je 18. rujna 2009.

Više informacija o tečaju dostupno je na web-adresama: <http://www.cascadenet.org/~RA-COURSES> i <http://www.cascadenet.org>

Suzana Berend

3RD EUCHEMS CHEMISTRY CONGRESS

Nürnberg, Njemačka, 29. kolovoza - 2. rujna 2010.

Međunarodni skup održat će se u organizaciji Europskog udruženja za kemijske i molekularne znanosti (European Association for Chemical and Molecular Sciences, EuCheMS) koje okuplja 50 društava s ukupno 150 000 članova iz različitih europskih zemalja. Kongres bi trebao okupiti znanstvenike koji se bave kemijom i molekularnim znanostima u okviru industrije, akademskih i državnih ustanova diljem Europe i cijelog svijeta.

Znanstveni program skupa bit će podijeljen u sedam tema: Novi materijali (Nanočestice, Molekularni materijali i Znanost o polimerima), Sirovine i okoliš (Energetska istraživanja, Voda i hrana za rastuću populaciju i Analitička znanost u okolišu), Supramolekularni sistemi, Kataliza, Molekularna znanost (Biostrukture, Biopolimeri i njihovi konjugati, Medicinska kemija, Biokataliza i biomaterijali i Analitičke metode u medicinskoj kemiji), Analiza, manipulacija i simulacija (Novosti u mikroskopiji, Spektroskopija za budućnost i Nova saznanja u teoriji) i Novosti u organskoj i anorganskoj kemiji. Predviđena su plenarna predavanja koja će održati pozvani predavači, usmena priopćenja i posterske prezentacije.

Sažeci se mogu prijaviti do 3. ožujka 2010. godine, a do 30. travnja 2010. moguća je registracija po sniženoj cijeni. Krajnji rok za rezervaciju hotela je 20. srpnja 2010.

Više informacija o međunarodnom skupu dostupno je na web-adresi: <http://www.euchems-congress2010.org/ecc.htm>

Irena Brčić Karačonji

REPORTS

29TH INTERNATIONAL CONGRESS ON
OCCUPATIONAL HEALTH, ICOH 2009
Cape Town, Južnoafrička Republika, 22. - 27. ožujka
2009.

Redoviti trijenalni međunarodni kongres stalnoga Međunarodnog odbora za medicinu rada, *International Commission of Occupational Health, ICOH*, održan je kao 29. u nizu u Cape Townu, na krajnjem jugu afričkog kontinenta, u ugodnim klimatskim uvjetima na samom početku jeseni na južnoj polutki. Kongres je bio pod geslom *Occupational Health: A Basic Right at Work - As Asset to Society*. Događaj je uveličala činjenica da je kongres održan prvi put na afričkom kontinentu i prvi put nakon prethodnoga jubilarnog kongresa, *ICOH Centennial Congress 2006* u Milanu.

Mjesto održavanja Kongresa bio je *Cape Town International Convention Center*, velebno zdanje izvršno opremljeno za velike međunarodne skupove. Opsežan znanstveni program obuhvaćao je oko 900 usmenih izlaganja u okviru 101 posebne sekcije i 73-ju tematskih sekcija. Održavao se svakodnevno u 15 do 17 paralelnih sekcija i dnevno je bilo izloženo 500 plakatnih priopćenja unutar 73-ju tematskih cjelina. Neke od zastupljenih tema bile su: *Advances in Occupational Toxicology; Basic Occupational Health Services: New Approaches, Accident Prevention - Zero Harm with Zero Tolerance; Allergy and Immunotoxicology; Allergy and Asthma in the Fishing and Seafood Processing Industry; Dermal Risk Assessment and Occupational Dermatoses; Biological Monitoring, Biomarkers of Susceptibility, and Human Risk Assessment of Metal Exposure; Epidemiology in Occupational Health; Chemicals - New Occupational and Environmental Health Challenges and Solutions; Aging and Work; Nanotechnologies: Global Sharing of Advances in Occupational Safety and Health; Neurotoxicity for Solvents: Chronic Toxic Encephalopathy; New Approaches for Pesticide Risk Assessment and Health Surveillance; New Challenges of Neurotoxic Agents: Metals; New Problems in*

Indoor Air Quality; Reproductive Health: Exposure Assessment and Outcomes; Asbestos: Controversies and Some Solutions; Silica, Silicosis and Tuberculosis; Sleep Problems in Shift Workers; Work and Family - Keeping a Healthy Balance.

Na tom svjetskom kongresu u punom smislu riječi sastali su se i tijekom pet dana raspravljali i družili se sudionici iz gotovo svih dijelova svijeta. Na sastanku većine delegata koji su okupljeni u međunarodnoj asocijaciji ICOH (<http://www.icohweb.org>) zaključeno je da je najveći napredak u razdoblju između dva Kongresa postignut u strategijama prevencije za mnogostruke potrebe radnih mjesta, u metodama procjena rizika te u programima za premošćivanje neriješenih problema. U tome vodeću ulogu ima asocijacija ICOH. Preko nje su umreženi članovi i njihove znanstvenoistraživačke aktivnosti i djelovanja u proaktivnim procjenama i nadzoru rizika na radnim mjestima. Asocijacija ICOH također pomaže u mjerama za poboljšanje radnih uvjeta i radnog okoliša, posebice u državama koje se industrijski razvijaju. Pri tome kao važne ustanove djeluju znanstveni odbori i nacionalni tajnici ICOH-a. Tijekom skupštine članova ICOH-a u Cape Townu zaključeno je da je napredak postignut i u procjenama i nadzoru mišićnokoštanih poremećaja, respiratornih bolesti, psihosocijalnih čimbenika te rastućih opasnosti kao što su opasnosti od neurotoksičnih, alergijskih i reprodukcijских poremećaja i infekcija. U to su uključene primarne preventivne mjere, trajna edukacija i sustav nadzora radnih mjesta. Pritom je važan temelj trajno poštivanje etičkih načela stručnjaka u području medicine rada. Napredak je postignut i u zaštiti zdravlja radnika u malim poduzećima, poljoprivredi, neformalnim ekonomijama te na velikom broju radnih mjesta u zemljama u razvoju.

Za novog predsjednika ICOH-a izabran je Kazutaka Kogi. Osim opće skupštine članova ICOH-a, kojoj je prisustvovala nacionalna tajnica Vlasta Dečković Vukres i još nekoliko članova iz Hrvatske, tijekom Kongresa održani su sastanci znanstvenih odbora ICOH-a. Od 33 znanstvena odbora bio je aktivan 31.

Među njima od 1972. postoji odbor *Occupational Health and the Chemical Industry* ili kraće *Medichem*, koji djeluje i kao samostalna međunarodna asocijacija. Na Godišnjoj skupštini *Medichem-a* sudjelovala je Martina Piasek kao predstavnica Hrvatske.

Iako je bilo prijavljeno više priopćenja iz Instituta, na Kongres su uspjele otplovati samo dvije suradnice iz Instituta koje su prikazale dva plakatna priopćenja. Alica Pizent prikazala je poster unutar sekcije *Metals: Exposures, Risks and Toxicology* pod naslovom "Prostate-specific antigen (PSA) in serum in relation to blood lead concentration and alcohol consumption in men" (autori: Alica Pizent, Božo Čolak, Zorana Kljaković-Gašpić, Spomenka Telišman), a Martina Piasek prikazala je poster unutar sekcije *Reproductive Health* pod naslovom "Cadmium as an Endocrine Disruptor in Women's Reproduction: Dual Effect and Specific Action in Different Steroidogenic Cells?" (autori: Martina Piasek, Michael C. Henson, Jorge P. Chedrese). Uz oba postera vođene su zanimljive rasprave i ostvareni vrijedni susreti.

Sažeci kongresnih priopćenja objavljeni su prema sekcijama kako su bili prikazani na Kongresu, u izdanjima *Special Session* i *Topic Sessions*. Svi materijali uručeni su delegatima na Kongresu uključujući opsežno izdanje engleskog prijevoda radova oca medicine rada Bernardina Ramazzinija pod naslovom *Works* (F. Carnevale, M. Mendini i G. Moriani, urednici; ICOH Publications, ISBN 978-88-8314-510-0). Kongresni materijali mogu se dobiti na uvid kod autorica ovog teksta. Sljedeći, 30. kongres 2012. godine održat će se u Monterreyu, Meksiko, a Seul, Južna Koreja izabran je kao sjedište 31. kongresa ICOH-a 2015. godine.

Alica Pizent i Martina Piasek

ADVANCED COURSE "MECHANISMS, CONSEQUENCES AND DETECTION OF FREE RADICAL-MEDIATED OXIDATIVE PROTEIN MODIFICATIONS"

Antalija, Turska, 15. - 20. travnja 2009.

Tečaj u organizaciji FEBS (Federation of European Biochemical Societies) održan je u kongresnom središtu Kemer Resort Hotel u Antaliji (Turska). Okupio je 16 priznatih znanstvenika iz Europe,

Sjedinjenih Američkih Država i Australije koji su predstavili najnovija saznanja o oksidacijskom stresu s naglaskom na proteine te metode istraživanja slobodnih radikala. Na tečaju su sudjelovala i 82 studenta koji su svoja istraživanja predstavili posterskim prezentacijama i usmenim priopćenjima čiji su sažeci tiskani u Knjizi sažetaka. Na kraju svakog dana održan je okrugli stol na kojem se raspravljalo o održanim predavanjima te su predavači odgovarali na pitanja studenata.

U radu tečaja aktivno sam sudjelovala posterom pod naslovom "The effect of treatment with ochratoxin A on oxidative stress in rat liver and kidney" na kojem su prikazani rezultati istraživanja provedenih u Jedinici za toksikologiju Instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu.

Dubravka Flajs

12TH MEDICAL CHEMICAL DEFENCE CONFERENCE

München, Njemačka, 22. - 23. travnja 2009.

Sastanak "12th Medical Chemical Defence Conference" održan je 22. - 23. 4. 2009. u Bundeswehr Institutu za farmakologiju i toksikologiju u Münchenu.

Tematika sastanka predstavljena je pod naslovom "Current status of bioanalytical detection of chemical warfare agents and antidotes". Time su bila obuhvaćena istraživanja na području medicinsko-kemijskog programa obrane od bojnih otrova s naglaskom na bioanalitičku detekciju organofosfornih spojeva, plikavaca i oksima. Znanstveni program konferencije sastojao se od 27 predavanja iz navedene tematike te od 42 prezentirana posterska priopćenja. Dio predavanja iznesen je na njemačkom jeziku budući da su engleski i njemački bili ravnopravni službeni jezici konferencije.

Rezultate istraživanja provedenih u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu u obliku posterskih priopćenja prikazale su Zrinka Kovarik i Maja Katalinić, suradnice Jedinice za biokemiju i organsku analitičku kemiju te Suzana Berend iz Jedinice za toksikologiju.

Suzana Berend

12TH EUCHEMS INTERNATIONAL
CONFERENCE ON CHEMISTRY AND
ENVIRONMENT (ICCE 2009)
Stockholm, Švedska, 14. - 17. lipnja 2009.

Međunarodni skup održan je u organizaciji Sveučilišta u Stockholmu, Švedskoga kemijskog društva i Europske udruge za kemijske i molekularne znanosti (EuCheMS) koja okuplja 50 društava među kojima je i Hrvatsko kemijsko društvo.

Na skupu je sudjelovalo više od 500 sudionika iz cijelog svijeta. Teme skupa su bile: Analitička metodologija; Atmosferska kemija; Održiva kemija; Anorganska okolišna kemija; Organska okolišna kemija; Kemijska okolišna toksikologija; "In-silico" alati u procjeni kemijskog rizika; Kemija u konzervaciji, arheologiji i umjetnosti. Tijekom 3

dana održana su 3 plenarna predavanja, 96 usmenih izlaganja te predstavljeno 268 posterskih priopćenja. Sažeci svih priopćenja objavljeni su u zborniku sažetaka.

Na skupu sam aktivno sudjelovala predstavivši rezultate istraživanja razina i raspodjele postojanih organoklorovih spojeva u školjkama koja su provedena u Institutu za medicinska istraživanja i medicinu rada u Zagrebu. Poster pod naslovom "Levels of organochlorine compounds in *Mytilus galloprovincialis* from the Adriatic Sea in 2003 and 2008" (autori D. Kožul, S. Herceg Romanić, Z. Kljaković-Gašpić, J. Veža) prikazala sam u okviru sekcije Organska okolišna kemija. Najavljen je i sljedeći ICCE skup koji će se održati 11. - 15. rujna 2011. u Zürichu, Švicarska.

Darija Kožul